

z aluminijem je beryllium. To kovino je našel pred 100 leti nemški kemik Wöhler. Še po svetovni vojni je stal 1 kg berylliuma 700 tisoč Din. Pred 6 leti je 11.200 Din in danes le še 1.120 Din 1 kg.

Kovina chrom 1 kg l. 1874 25.200 Din, danes samo še 112 Din.

Zlato je bilo v vseh časih, kar ga pozna človeštvo, v ceni enako in kot plačilno sredstvo najbolj čislano in upoštevano.

Vrednost srebra se je tekom stoletij spreminjala neprestano.

Mnogo dražji od zlata je platin in stane danes 1 kg platina od 12.600 Din do 28 tisoč. Platina rabijo zelo veliko v elektrotehnični industriji in pa zlatarji.

Najbolj dragocena in najbolj redka kovina je radij. 1 gram radija bi prišel na 7 milijard Din. Na celem svetu je vsega radija komaj za eno čajno žličko.

*

Najbogatejše delniške družbe na svetu.

Vsakdo bi pričakoval, da je najbogatejša delniška družba v Ameriki, v svetu dolarjev, a ni res. Severna Amerika je sedež po številu največ bogato založenih delniških družb, a največja glede denarnega premoženja je v Nemčiji. Vse železnice v Nemčiji so v rokah delniške družbe državnih železnic, ki razpolaga s kapitalom 336 milijard Din.

Druga največja delniška družba je v Kanadi, ki ima v posesti vse kanadske železnice, izvemši one, ki spadajo pod družbo »Canadian Pacific«. Kanadska družba se imenuje »Canadian National Railways« in znaša njen kapital 140 milijard Din.

Za pride železniška družba Združenih ameriških držav »Pennsylvania Railroad Co« 74.2 milijard Din kapitala.

Vse druge delniške družbe na svetu, ki so posestnice železnic v raznih državah, so znatno manjše od zgorajnjih.

Družba, ki drži v rokah mandžursko železnico, za katero se sedaj prepirajo Rusi in Kitajci, poseda le 14 milijard Din kapitala.

Za železnico prideta telefon in brzo-

jav. Tozadevno največja delniška družba s 112 milijardami kapitala se zove »American Telephon-Telegraf Co«. Tej družbi pripada 98 odstotkov vseh telefonskih in brzojavnih postaj v Združenih državah.

Na kapitalu 89.6 milijard Din je pozidan ameriški jekleni trust. Ena največjih ameriških delniških družb bi bila Rockefellerjeva »Standard Oil Company«, a je danes razdeljena že na 16 poddružb, ki pa imajo le malo stikov z glavno družbo. Radi razcepljenosti je nemogoče, določiti skupno glavnico.

Za oljem pridejo v Ameriki avtomobili in elektrika. Na teh dveh poljih največji delniški družbi sta: za izdelovanje avtomobilov »Ameriški Ford« s kapitalom 32.2 milijard Din, za elektriko »General Electric Company« v New Yorku s 14 milijardami kapitala in je v tej stroki največja na celem svetu.

V zgorajnem smo našli le največje delniške družbe. Takih s 14 milijardami kapitala je vse polne še v Ameriki, Angliji, na Francoskem in po Nemčiji.

*

Razstava grozovitosti.

V Berlinu so sedaj otvorili razstavo nekdanjih tujskih legij. (Tujske legije vzdržujejo po največ Francozi in Angleži za varstvo kolonij.) Berlinska razstava ima namen, današnjemu občinstvu naslikati življenje legionarjev in ljudi odvrčati od vstopa v legije. V francoskih tujskih legijah je služilo v zadnjem času največ Nemcev in Slovanov. Na razstavi so razni bivši legionarji ki so pripravljeni obiskovalcem razložiti: službo, delo in kazni v tujski legiji, nadalje boleznimi in možnost pobege. Predavanja spremljajo skioptične slike.

Danes ne služijo v tujskih legijah le kaznjenci, ampak brezposelnost in nevednost sta potisnili v legije toliko najboljših moških.

Nekaj nezaslišanega so kazni, ki doletijo legionarja za vsako malenkost. Za kazen mora teči v polni opremi in s 40 funti prtljage na hrbtnu. Tekanje se vrši po cele dneve, 8 ur po od solnca razbeljenem dvorišču kasarne in to vedno 50 minut neprenehoma z odpočitkom 10 minut. Ako se kateri zgrudi od onemoglosti, ga poltjejo z mrzlo vodo in zaprejo v celico, dokler se ne zave in mora zopet v tek.

Najhujše kazni doletijo one legijo-

narje, ki morajo služiti v kazenskih kolonijah. Nekaj navadnega je za te reveže zvezanje v skrivljenem stanju in to traja po več dni. Sključeno zvezanega vržejo na od solnca razbeljeni pesek v puščavi. Ali kaznjene si mora izkopati v pesek na globočino vedno ožjo luknjo, tako, da je na dnu jedva še prostora za dve stopali. V to luknjo pahnejo obsojenca in mora v njej stati 14 dni do 4 tedne. Ako prestopi grozno kazen, je pozneje itak popolnoma strn na telesu in duši.

Legionarja, ki pobegne, navadno ustrelje, ako ga dobijo. Na usmrtilcev beguncev so razpisane nagrade. Običajno je tudi, da zalotenemu beguncu preganjalec odreže glavo, jo pokaže vojaški oblasti in prejme izplačilo razpisane svote. Ako je legionar odslužil v tujski legiji francoske kolonije 5 let, kakor se je zavezal pri vstopu, dobi za odpustnico: eno obleko, par škornjev in mora takoj zapustiti meje francoske ali angleške države.

Po vojni je zašlo v tujske legije več slovenskih fantov, ki so pripovedovali po povratku grozne doživljaje. Za usodo tujskih legionarjev bi se moralo zavzeti Društvo narodov!

*

NAŠA DRUŠTVA

Mladeniški tabor v Jeruzalemu. V nedeljo, 1. septembra, je velik mladeniški tabor v Jeruzalemu za velikonedeljsko in ljutomersko dekanijo. Začetek ob pol 10. uri. Cerkevni govor bo imel ter slovesno sveto mašo daroval prevz. g. pomožni škof dr. Tomažič. Na mladeniškem zborovanju govori predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec o Katoliški akciji v smislu sv. Očeta. Dr. Janžekovič, kaplan pri Sv. Miklavžu, ima poročilo o točki »Laiško apostolstvo in katoliški mladeniči«. Nastopijo kot govorniki tudi mladeniči, ki bodo govorili v imenu stanovskih in prosvetnih mladeniških organizacij.

Fantovski tabor pri Sv. Andražu v Halozah. V nedeljo, 25. avgusta, se vrši že napovedani tabor pri Sv. Andražu v Halozah. Začetek ob 10. uri. Cerkevni govor ima predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec, ki govori tudi na izven-cerkvenem zborovanju. Profesor Vesenjak bo razpravljal o gospodarskem delu mladinskega prosvetnega programa. Nastopili bodo tudi govorniki iz vrst mladine. Mladeniči iz Haloz in z gornjega Dravskega polja, udeležite se svojega shoda

Koroško orlovsko okrožje. Kakor vsako leto, tako tudi letos priredi koroško orlovsko okrožje svojo celodnevno okrožno prireditev, ki se vrši v nedeljo dne 11. avgusta tega leta v St. Janžu pri Dravogradu. Prireditev bode tudi v zvezi z obletnico velikega deklaracijskega zborovanja, ki se je vršilo v St. Janžu meseca aprila 1918, kjer so, kakor znano, navalili nemški katarji s kamenjem in gorjačami na slovenske zborovalce. Kakor je soditi po predpripravi, bode prireditev ena izmed najlepših in največjih v tem letu v tukajšnji okolici. Med občinstvom samim je opaziti že precej zanimanja za to prireditev, ki je prva te vrste v St. Janžu. Spored prireditve je naslednji: Ob tričetrti na osem sprejem članov in gostov na postaji, nato skušnja. Ob 10. uri cerkveni govor in slovesna sveta maša. Po maši obhod, in nato obed. Ob dveh slovesne večernice. Ob treh telovadni nastop članov, članic in obojega naraščaja na župnijskem vrtu. Za polovično orlozje je zaproseno. Vabimo vse prijatelje orlovstva posebno v okolišju tukajšnjega okrožja kakor tudi od drugod, da v čim večjem številu posetijo to našo prireditev. Nihče od naših prijateljev ne sme ostati ta dan doma, temveč vsi do zadnjega v St. Janž na orlovsko prireditev, pa tudi če bi deževalo. Zakaj prireditev se bo vršila ob vsakem vremenu.

Sv. Jurij od Ščavnici. Ker mi nismo tako pridni, da bi bolj marljivo dopisovali v časopise, bi utegnil kdo meniti, da se pri nas sploh nič novega ne zgodi. Toda tudi pri nas je nekaj novega; če drugega ne, pa novo poslikana cerkev, ki jo bo kmalu dovršil ljutomerski slikar g. Čeh. — V nedeljo 11. avgusta pa bo Bralno društvo imelo v uti g. Pergerja veliko tombolo s številnimi in lepimi dobroti. Glavni dobiček je pohištvo iz trdega lesa (6 kosov) vredno 2000 Din. Pridite si po srečo!

Braslovče. V nedeljo 28. julija je Katoliško prosvetno društvo proslavilo zlatomašniški jubilej sv. Očeta. Po kratkem uvodnem predavanju je govornik pokazal številnemu občinstvu Pija XI., njegovo življenje in delo v skioptičnih slikah. Uprizorila se je lepa dramatska slika s petjem »Sveto leto« v kateri se mladina pokloni sv. Očetu. Priredna slovesnost se je zaključila s papeško himno

Pomagajte. Orlovski odsek v Krogu pri Murški Soboti bo priredil letos loterijo. Postaviti si hočemo namreč svoj Orlovski dom. Ker si pri nas v Slovenski Krajini uglaja orlovstvo še-le pot, zato upamo, da nam bodo priskočili na pomoč vsi bratje in sestre onstran Mure in gotovo ne bo nikogar, ki ne bi vzel vsaj ene srečke, če mu jo kdo ponudi. Sedaj bomo videli, koliko Vam je res na tem, da se orlovstvo razširi tudi pri nas. Te dni smo razposlali srečke in trdno upamo, da ne bo nikogar, ki bi nam tako srečko vrnil. Kdor hitro da, dvakrat da. — Bog živi! Odbor.

Gospodarsko izobraževalno društvo na Vurbergu priredi v nedeljo dne 11. avgusta tega leta predstavo v župnijskem domu. Predstavlja se en šaljivi prizor in dve igri: »Doktorjev sluga« ter »Dva gluha«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Anton v Slov. gor. Šentlenarško orlovsko okrožje priredi dne 25. avgusta pri nas celodnevno orlovsko prireditev združeno z javno telovadbo. Opozarjamo že sedaj, da se naše prireditve udeležite vsi prijatelji orlovskega misli. Podrobni program še objavimo. — Pog

Žiče. Katoliška društva v Žičah vabijo na slovesno blagoslovitev in otvoritev svojega novozgrajenega društvenega doma združeno s telovadnim nastopom konjiškega orlovskega okrožja, ki se bo vršila v nedeljo dne 18. avgusta 1929 po sledečem sporedu. Ob 10. uri dop. v župnijski cerkvi pridiga in sv. maša; oboje opravi presvetli g. pomožni škof dr. J. Tomažič. Po sv. opravi slovesna blagoslovitev in otvoritev novega društvenega doma, pri kateri govori zastopnik Prosvetne zveze g. dr. Jos. Hohnjec, Slov. orlovske zveze in drugi. Popoldne ob pol 3. uri slovesne večernice, nato telovadni nastop konjiškega orlovskega okrožja ob društvenem domu. Po končani telovadbi prijateljska zabava v društveni dvorani in na prostem. Pri celem sporedu sodeluje godba Katoliške omladine iz Maribora. Katoliška društva, kakor vsi njih prijatelji od blizu in daleč, pridite v nedeljo dne 18. avgusta v polnem številu v Žiče na slovesno blagoslovitev in otvoritev novega društvenega doma. — Bog živi!

Prosvetno društvo v Smartnem ob Dreti vabi dne 11. avgusta 1929 na telovadni nastop s celodnevni sporedom, katerega priredi gornjesavinjska orlovska srenja. Vsi katoliško misleči in prijatelji mladine prihitite ta dan v obilnem številu. Prisrčno vabi odbor. Bog živi!

Sv. Lovrenc v Slov. gor. Največja orlovska prireditev bo letos v Prlekiji gotovo pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.: proslava 10 letnice obstoja orlovskega odseka in ptujskega orlovskega okrožja združeno z blagoslovitvijo no-

vega odsekovega prapora (Plečnikovega načrta). Bratje, sestre iz Prlekije! Udeležite se polnoštevilo te prireditve ter pohitite na lovrenško nedeljo 11. avgusta tega leta k nam v Sv. Lovrenc v Slovenske gorice, da pokažemo moč naše orlovske organizacije. Pridite tudi Vi vsi prijatelji naši ta dan med našo sredino.

Mala Nedelja. Na Marijin praznik dne 15. avgusta uprizaro prosvetno društvo zanimivo zgodovinsko igro »Za pravdo in srce« v Društvenem domu.

Gomilsko. Katoliško prosvetno društvo Orlovas uprizaro v nedeljo dne 11. avgusta ob 3 popoldne v gasilnem domu na Gomilskem lepo narodno igro »Podobara« s petjem v 5. dejanjih. Čisti dobiček je namenjen za knjižnico. Vsi prijatelji poštene zabave prav prijazno vabljeni.

Sv. Jurij ob juž. žel. Orlovski odsek priredi v nedeljo 18. avgusta na Gerzinetovem travniku, pri Katoliškem domu telovadni nastop popoldne ob 3. uri. Po prireditvi ljudska veselica. Spored: Zjutraj sprejem gostov na kolodvoru; ob 9. uri pridiga zunaj cerkve. Govori g. Jože Bezjak, kaplan v Škalah. — Bog živi.

Podčetrtek. V nedeljo 4. avgusta je bil v naši farni cerkvi sprejem 47 žen v Marijino družbo. Sprejem je bil zelo prisrčen; nato pa smo priredili našim ljubim mamicam malo akademijo s petjem in deklamacijami, kar so zlasti otroci prav lepo izvedli. Vse navzoče, ki so napolnile dvorano cerkvene hiše so bile gajene in so šle zadovoljne domov z željo, da se kaj podobnega kmalu ponovi. — Dne 10. avgusta je tu Lovrenčev sejem, ki je znan, kot jako dober. V nedeljo pa obhajamo slovesno patrocinij sv. Lavrencija.

Novjše.

Spremembe v vladi. Njegovo Veličanstvo kralj je podpisal ukaz, s katerim se imenuje za prometnega ministra Lazar Radičević, dosedanji minister za šume in rude, za ministra za gozdarstvo in rudarstvo je istočasno imenovan dr. Anton Korošec, dosedanji železniški minister.

Pri krstu tretjega kraljeviča na Bledu 11. avgusta bo zastopal vladu g. dr. Anton Korošec.

Odvetnik dr. Ivan Stanonik vljudo naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno v Celju skupaj z odvetniško pisarno dr. Jakoba Hódžarja v Matija Gubčevi ulici 2. (Stranska ulica ob trgovini König.) 936

sedov in drugih dobrih ljudi v okolici. To sta dve žalostni novici od nas — a zdaj zaupamo javnosti še dve veselji. V soboto zvečer smo na hajdinski postaji slovesno pozdravili svojega blagega nadpastirja Andreja ter mu tako osladili njegovo nadaljno pot v sosedni St. Vid blagoslovitvi novega društvenega doma. Zdal v nedeljo, 11. avgusta pa bomo priredili veliko ljudsko veselico pred društvenim domom na Hajdini. Naši mladeniči in vrla dekleta kmetskega bralnega društva nas bodo zabavali s svojimi šaljivimi prizori, žajo pa si bomo gasili z brezalkoholnimi pijačami in s sladkim cerkvenim Mažbaranom. Tudi prigrizka ne bo manjkalo. Kar pa je najbolj privlačno to pa bo srečolov, to je lov za lepimi dobitki. Cela prireditev bo res pravo in pošteno razvedrilo za kmečke in gosposke ljudi. Zato vsi vabljeni, vsi dobrodošli.

Sv. Marko nize Ptuja. Dne 30. julija se je na tukajšnjem otoku Drave našel utopljenec. Posesniški sin Franc Repec iz Hodoš, kateri se je vozil z nekim splavom, je v utopljenca spoznal svojega tovariša. Povedal nam je žalostno novico, da je utopljenec iz ugledne hiše, 18 letni sin Franca in Kunigunde Sagadin, posesnika in gostilničarja v Gorečji vasi, župnija Hajdin, kateri je dne 24. julija pri kopanju v Dravi nekaj sto metrov nad Ptujem utonil. Ker se truplo pokojnika ni moglo prepegljati v domačo župnijo, vršil se je dne 31. julija pogreb na tukajšnjem pokopališču. Naša fara še ni videla enakega prizora. Čez 30 kolesarjev, večinoma od kolesarskega društva »Slavček« ter posamezniki drugih kolesarskih društev, pripeljali so se na pokopališče, da vzamejo slovo od tovariša kolesarja Francja, katerega so vsi tako ljubili. Da je hiša Sagadinova res ugledna in da je bil rajni Francelj priljubljen, je najlepši dokaz, da sta se pripeljala v družbi žalujočih fantov kolesarjev tudi oba č. duhovnika iz Hajdina. Žalujočim starišem kličemo v imenu njihovih sinov, kateri pri nas počiva: Zopet se vidimo!

Radoslavci pri Mali Nedelji. Žalostna novica se je dne 27. julija tega leta popoldan razlila po naši vasi Radoslavci, da so z avtomobilom iz ormoške bolnice pripeljali težko ubolelega vaščana Antona Filipiča, na svoj dom. Po težki operaciji, katero je preстал je sledila še pljučnica — kateri je podlegel. Ker ni bilo za njega več nobene pomoči, se je dal prepeljati domov. Ker je iskreno ljubil svoje, domačine in prijatelje, je hotel še svojo odšteto uro preživeti med njimi, katera pa je bila zelo kratka. Ko se je nagnilo večerno solnce k svojemu zatonu in se s svojimi zlatimi žarki poslavljalo od nas, se je tudi on v svoji najlepši mladniški dobi star še-le 30 let preselil v kraj, kjer ni trpljenja in gorja, ter po svoji mukopolni boleznini zaprl za vedno svoje oči. Kruta usoda, kako si ga varala. — Pokojni je bil radi svoje pridnosti in spretnosti, plemenitega značaja in zmiraj veselega razpoloženja povsod priljubljen, kar je pokazal tudi njegov pogreb, katerega so se mnogi udeležili. Bil je tudi napreden delavec in gospodarsko nabožen, znan po celi župniji, zato ga bodo tisti, ki so ga poznali po svojem delu in značaju, težko pogrešali. Njegova smrt, ki je povzročila veliko žalost domačim, svojcem, vaščanom in prijateljem najglobljejo sožalje, ostalim pa v povzbudo, danes meni — jutri tebi! Slava njegovemu spominu ter v domači zemlji uživaj sladki počitek!

Gajovci—Logarovci. Novo ustanovljeno gasilno društvo priredi v nedeljo dne 18. avgusta 1929 veliko tombolo. Glavni dobitki so: fino moško kolo, vreča fine banatske moke 85 kg, moška obleka, ženska obleka, en sod in zraven tega še blizu 400 drugih krasnih dobitkov. Tablice po 3 Din. Za okrepitev in drugo po Končani tomboli je preskrbljeno. Svira malone deljska godba na pihala. — Odbor.

Slov. Bistrica. Sirotišnica v Slovenski Bistrici — žrebanje. Vse prijatelje naše sirotišnice in odjemalce naših srečk bi rade na novo opozorile, da se žrebanje vrši gotovo meseca av-

Maribor. Naše mesto dobi zopet nekaj novega. Na voglu Aleksandrove ceste in Sodne ulice postavi električno podjetje občestno hišico, v kateri bo električna ura. To je ura, ki se vedno sama navija in kaže vedno zelo natančno. — Na svojem posestvu na Ranci ob Pesnici je umrl vpokojeni bančni ravatelj Alojzij Mally, star 65 let. Rajni je bil znana, spoštovana osebnost v Mariboru. — 78 letna občinska ubožica Marija Mom je prejšnji torek šla preko ulice in je prišla pred voz gostilničarja Nekrepa iz Vetrinjske ulice. Ker ni slišala kliče, je padla in se tako poškodovala, da je čez dva dni umrla. Preiskava je dognala, da voznika ne zadene krivda. — Osrednji urad bolniške blagajne bo zgradil na Aleksandrovi cesti blizu gostilne Spatek veliko palačo. Za kvadratni meter stavbišča plačajo 235 Din.

St. Peter pri Mariboru. Tekom tekočega meseca zapusti St. Peter provincialna predsednica č. m. Melanija Ploder ter se preseli v

Slov. Bistrico, kjer bo zanaprej sedež jugoslovanske provincije šolskih sester iz eggenberske matere hiše. M. Melanija je skoraj vso dobo svojega življenja in sicer 50 let prebila v St. Petru kot gojenka, sestra učiteljica in upraviteljica dekliške osnovne šole in slednjič kot provincijalna prednica. Štirinajdeset let je delovala v šoli, stari in mladi Šentpeterčani so zahajali k njej v šolo. Vse jo pozna in ljubi in kar razumeti ne morejo, da jih zapušča ona, ki je bila vsem tako dobra, mila in draga. — Veleposestnik Fluher v Metavi popravlja kapelico na Metavskem hribu. Ko bo kapelica dobila novo obleko, bo kinč Metavskega hriba. — Z velikim veseljem so ukaželnji Šentpeterski fantje obiskovali kmetijsko-nadaljevalno šolo. Šola je z velikim razumevanjem vodil g. šolski upravitelj Kramer.

Hajdina. Božja dekla nam je s svojo neizprosno koso pokosila v zadnjih dneh kar troje mladih življenj. Franc Sagadin je utonil v Dravi, Ludvika Kolarič je povozil avto, Roziko Pal je v enem dnevu ugonobila plućnica. — V Slovenji vasi pa je trem posestnikom: Andreju Matjašič, Štefanu Klemen in Jožefu Ules pogorelo skoraj vse, kar so imeli, tako da so navezani zdaj na dobrotljivost svojih so-